

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Universus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disput. V. De æqualitate, vel inæqualitate Animarum, & diversitate
specifica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

pus, huic de nominationi, ita nec obstat integra-
lis; ad hanc enim denominationem sufficit unum
partem hominis hoc habere, ut supra diximus sec.
precedente, n. 12. sicut etiam dicitur homo vel equus
visivus, licet una tantum illorum pars sit visiva, Mul-

tò minus poterit homo propterea dici irrationalis,
ut ibi diximus, cum hæc vox excludat omnem par-
ticipationem rationis. Adde, radicaliter & remore
hominem esse rationalem in omni parte corporis,
cum in singulis sit tota anima.

Homo in
quavis parte
radicaliter
rationalis.

DISPUTATIO V.

De æqualitate, vel inæqualitate Animarum & diver-
sitate specifica.

SECTIO PRIMÆ.

Rejicitur sententia diversitatem specificam
statuens in æqualitate.

I.
Dicunt ali-
qui nulla
duo radi vi-
dua diversæ
speciei posse
esse æqualia,
nec ejusdem
speciei in-
æqualia.

OPinantur aliqui convenientiam specificam
consistere in æqualitate, & consequenter
disconvenientiam specificam in inæqualita-
te, ita ut quæcunque duo sint substantialiter in per-
fectione inæqualia, sint etiam diversæ speciei: sicque
asserunt non posse duo individua diversarum specie-
rum esse in perfectione æqualia, nec duo individua
ejusdem speciei inæqualia: ita Suar. d. 29. Met. f. 8.
n. 16. & 17. Vafq. To. 2. in primam p. d. 122. c. 4. &
6. quam etiam sententiam amplecti videtur P. Hurt.
hic d. 2. sec. 6. & 7. estque valde communis inter re-
centiores opinio.

II.
Quo sensu
dicitur Aristote-
les sub ge-
nere latere
equivoca-
tiones.

Arguunt hi auctores primò: nam secundum Ari-
stotelem sub genere latent equivocationes, id est, diffe-
rentiæ inæquales, & speciei distinctæ, ergo censet Ari-
stoteles ea quæ specie differunt, esse inæqualia. Sed
contrà, nam hoc non eruitur ex illis verbis Aristote-
lis: esto enim lateant sub genere equivocationes, seu
differentiæ specie diversæ, non tamen sequitur nec-
cessariò debere esse inæquales; equivoca enim sunt
quorum nomen est commune, ratio verò substantiæ per no-
men significata, diversa, non inæqualis.

III.
Omnes spe-
cies non di-
stant inæ-
qualiter ab
ente.

Arguunt secundò: quæ inæqualiter distant ab en-
te, non possunt inter se esse æqualia, sicut nec quæ
æqualiter distant, inæqualia; sed omnes species inæ-
qualiter distant ab ente, ergo. Primò negatur minor,
incipiendo enim ab ente æqualiter per prædicationes
formales ab eo distant ignis & aqua, & tamen specie
inter se differunt. Deinde, major propositio non est
universum vera: sicut enim duo puncta sibi è dia-
metro opposita, æqualiter distant à centrò, ut duo
poli, Arcticus scilicet & Antarcticus, qui tamen à se
invicem toto cælo differunt & distant, ita quidni
duæ species licet æqualiter distant ab ente, poterunt
tamen inter se esse diversæ, & distare in perfectione?
Præterea, perfectio cujusque rei præcipuè sumitur à
differentiâ; hæc enim est que dat esse, & distinguit in
metaphysicis, sicut forma in physicis.

IV.

Sicut ergo materia prima contrahitur, & limita-
tur quoad suam capacitatem, & indifferentiam phy-
sicam per formas physicas specie diversas, & inæqua-
les, ita quidni poterunt duæ differentiæ inæquales, &
inter se disparatæ, immediatè contrahere idem genus?
quod si præstent, tunc illæ species æqualiter distabunt
ab ente, & tamen inter se sunt inæquales, ergo &c.
Adde, quoad æqualitatem vel inæqualitatem in
perfectione parum referre quoddam æqualiter vel inæ-
qualiter distat ab ente, plura enim prædicata quæ
una species participat, & in se continet, poterunt in
alterâ suppleri, & compensari per unicum, ut Ange-
lus per solum prædicatum intellectivi est perfectior
equo, vel leone, qui tamen plura prædicata in se con-

R. P. Th. Comptoni Philosophia.

Ad æquali-
tatem, vel
inæqualita-
tem in per-
fectione parum
referre quo
pacto distat
aliqua ab
ente.

continent, nempe vegetativum, sensitivum, hincibile, rati-
onale &c. quæ tamen non continet Angelus, ut bene
advertit P. Arriaga hic, d. 1. f. 8. n. 257.

Arguunt tertio: duæ quantitates quantitativè, seu
mole diversæ, sunt quantitativè inæquales, ergo duæ
res essentialiter diversæ debent esse essentialiter inæ-
quales. Resp. nil mirum diversitatem quantitativam
arguere inæqualitatem, hoc enim idem est ac
dicere quantitates inæquales in magnitudine esse in-
æquales in magnitudine: diversitas enim in magni-
tudine est inæqualitas, cum magnitudo sit species
æqualitatis. Hoc autem non tenet in diversitate essen-
tiali; hæc enim non involvit inæqualitatem, ut
ostensum est. Hic ergo modus non rectè explicat di-
versitatem specificam.

V.
Cur diversa
tas quanti-
tativa ar-
guat inæqua-
litatem, non
tamen di-
versitas es-
sentialis.

SECTIO II.

Duo modi diversitatem specificam statuentes
in dissimilitudine.

DUæ ergo aliæ restant opiniones circa diver-
sitatem specificam & numericam. Prima est,
quancunque minimam dissimilitudinem efficere
diversitatem specificam; si tamen inveniri aliquid
possit alteri ex illis rebus similius, quam illæ sint in-
ter se, alioqui, inquit hæc sententia, res illæ, licet
dissimiles, non erunt specie diversæ.

I.
Atque diver-
sitas specifi-
ca statuitur
in minimâ
dissimilitu-
dine.

Dicunt ergo hi auctores visionem Petri differre
specie à visione Pauli, & visionem hujus albedinis à
visione alterius, quia scilicet datur aliquid his visio-
nibus similius; similius est enim visioni Petri altera
visio ejusdem Petri, quam sit visio Pauli, & visioni
hujus albedinis similius est alia visio ejusdem albe-
dinis, quam sit visio alterius, licet sit in gradibus in-
tensionis prior albedini omninò æqualis.

II.
Visio Petri in
hac senten-
tia specie
differt à vi-
sione Pauli.

Convenientia ergo specifica è contrario est ma-
xima similitudo intensiva, vel quasi intensiva, seu
quoad substantiam rei quæ reperiri inter aliqua po-
test, ut duo ignes, duo primi gradus albedinis &c.
intensiva inquam; nam extensiva merè materialiter
se habet, nec enim sunt diversæ speciei Petrus &
Paulus ex eo quod unus alterum digito superet in
altitudine.

III.
Quid in hac
sententiâ sit
convenientia
specifica.

Dices, ergo unio Petri, seu inter materiam & ani-
mam illius, distinguitur specie ab unione Pauli, cum
unioni illi similius sit alia unio ejusdem Petri. Con-
cedunt hi auctores consequentiam. Urgebis, ergo
etiam anima Petri & anima Pauli distinguuntur spe-
cie, imò dari non poterunt duæ animæ solo nume-
ro distinctæ, quod tamen nemo concedere audebit.
Sequela probatur, sicut propterea unio Petri distin-
guitur ab unione Pauli, quod hæc unio dicat ordi-
nem ad animam, ad quam non dicit, nec dicere po-
test ordinem unio Pauli, sic etiam anima Petri dicit
ordinem ad unionem, ad quam nec dicit, nec dice-
re potest ordinem anima Pauli: & anima Pauli simi-
liter ad unionem, ad quam non potest dicere ordi-

IV.
Unio Petri
secundum
hos auctores
specie distin-
guitur ab
unione Pau-
li.

nem anima Petri; ergo non minus distinguuntur specie hac duæ animæ, quam illæ duæ uniores.

V.
Anima Petri non distinguitur specie ab anima Pauli.

Hoc tamen argumentum, quo putant nonnulli rem ita confici, ut contraria sententia sustineri non possit, non existimo ita efficax, ut auctores illius auctores. Quidquid ergo sit de vi hujus argumentationis contra opinionem, quæ asserit quamvis dissimilitudinem minimam arguere distinctionem specificam, contra quam puto eam convincere, ut patet: contra hanc tamen sententiam nullam habet vim; non enim dicitur hæc sententia quæcumque dissimilitudinem arguere distinctionem specificam, sed eam solam, quæ minor aliqua dissimilitudo reperiri potest: unde licet negari non possit esse aliquam dissimilitudinem inter animam Petri & animam Pauli ob argumentum numero præcedente positum, cum tamen nulla alia anima, vel res quæcumque sit similior animæ Petri, quam sit anima Pauli, arguitur hanc similitudinem esse maximam, utpote quæ nulla major dari possit, & dissimilitudinem similiter inter eas esse minimam.

VI.

An in casu impossibili Petrus & Bucephalus possint non distinguere specie.

Dices; hinc sequi, si non esset possibile aliud individuum hominis præter Petrum, & aliud individuum equi præter Bucephalum, Petrum & Bucephalum non distinguendos specie. Ad hoc aliqui fortè concedunt consequentiam: si enim cujusque speciei animalis non esset possibile nisi unum individuum, dicunt animal non fore genus respectu illorum, cum non esset prædicabile de pluribus differentibus specie.

VII.

Nullum brutum est tam simile Petro, quam sit Bucephalus, quia similitudo & similitudo produci possit in infinitum.

Respondent tamen secundo, negando consequentiam, dari enim, inquit, potest aliquod aliud animal simile alicui Petro, quam sit Bucephalus, & Bucephalo quàm sit Petrus. Dices; saltem brutum illud quod est simillimum Petro, erit ejusdem speciei cum illo. Dicunt nullum esse simillimum, sed semper esse producibile similitudo & similitudo in infinitum. Et eodem modo solvunt argumentum quod confici posset de creaturâ simillimâ Deo, quo scilicet quis contenderet Deum & creaturam illam fore ejusdem speciei, negant enim posse produci creaturam ullam tam similem Deo, quin possit alia similior & similior produci in infinitum.

VIII.

Tres Personæ divinæ distinguuntur specie.

Dices, saltem tres Personæ Divinæ secundum hunc modum philosophantur erunt ejusdem speciei, cum non possit esse alia Persona, nec quidquam creatum, aut increatum Divinis Personis similem quàm illæ sint inter se. Respondent aliqui posse concedi consequentiam, nec quidquam in hoc apparere incommodi. Quid ego hac de re sentiam, dixi d. 34. Log. sec. 2. n. tertio.

IX.

Sententia statuentis statuentem in differentia individuali.

Altera sententia ait, in gradu & differentia individuali esse aliquam latitudinem, nec quæcumque dissimilitudinem arguere statim differentiam specificam: sed quæ ajunt hi auctores unionem Petri & Pauli non differre specie, sicut nec visionem hujus & illius albedinis, licet abstrahi possit una ratio à pluribus visionibus hujus albedinis, quæ non conveniat visionibus alterius, sicut & à pluribus unionibus Petri, quæ non conveniat unioni Pauli. Unde ulterius addunt, non quæcumque rationem abstractam à pluribus specie diversis esse genericam, ut licet bos & equus conveniant in hoc quod sint naturâ suâ comestivi fœni, quod videtur iis esse prædicatum quidditativum, & fundatum in eorum essentiis, quodque non conveniat leoni aut cani, hæc tamen ratio, inquit, ab ipsis abstracta non est generica, quia ad prædicatum genericum requiritur ratio aliqua abstracta à pluribus specie diversis, per quam magis conveniant inter se, & differant ab aliis quàm per prædicatum supra positum.

X.

Si ergo ab iis quærat, quid sit aliqua duo indi-

vidua differre specie? dicunt vix posse quidquam certi statui: universim tamen asserunt non sufficere quæcumque differentiam, sed requiri aliquam notabilem. Si ulterius quæras, quæ sit differentia notabilis? respondent refundendum hoc esse in arbitrium hominum, & communem omnium acceptionem. Dicunt tamen ex ijs aliqui, posse hoc subinde probabiliter colligi ex appetitu quodam, & desiderio, quo homines in res aliquas diversimodè feruntur: nam qui semel, inquit, vidit unum leonem, non magnoperè cupit videre alium, quia satius est jam ejus appetitus, & curiositas circa leonem: non minus tamen adhuc cupit videre elephantem: quod signum est, inquit, intercedere notabilem differentiam inter leonem & elephantem, non tamen inter unum leonem & alium.

SECTIO III.

Deciditur questio circa diversitatem specificam, & inaequalitatem Animarum.

Questio hæc, ut omnes fatentur, plurimum in se habet de nomine, in re enim omnes conveniunt aliquam dissimilitudinem & differentiam esse inter duas illas uniones, alteram animæ Petri, alteram animæ Pauli, sicut & inter animas ipsas. Eo ergo devolvitur tota questio, utrum scilicet hæc differentia vocanda sit specifica, vel non.

Sic ergo decidi videtur posse lis inter has duas posteriores sententias, si dicatur quæcumque differentiam & dissimilitudinem inter aliqua duo, quæ possit reperiri minor, esse aliquo modo specificam, saltem logicè, cum de ratione ab iis abstracta verificatur definitio speciei tradita à Porphyrio, & à Dialecticis communiter recepta, nempe, esse prædicabile de pluribus differentibus numero in quid. Ad differentiam autem specificam constituendam physicè & moraliter major requiritur videtur dissimilitudo, quàm quævis minima discrepantia, qualis est inter duas uniones, & visiones Petri & Pauli, de quibus supra, talis nimirum qualis est inter equum & leonem, ac res hujusmodi notabiliter diversas.

Hinc inferitur inter animas rationales quæ de facto sunt, licet detur aliqua dissimilitudo, non tamen inaequalitas, nec etiam dissimilitudo est tanta, quantum diversus subinde accidentium apparatus præfert: illa quippe varietas dispositionum & accidentium habet se per accidens, nec magis petit hæc anima has dispositiones quàm alias: cujus indicium est, quod eodem subinde die reddatur quis de acuto hebes, & è contrâ: videmus etiam aliquos nasci gibbosos, cæcos, & claudos: nullus tamen, credo, dicet has ab animabus illis dispositiones peti, ita ut quædam animæ sint naturâ suâ gibbosæ, quædam cæcæ, claudæ &c. ita Soncinas 8. Met. q. 26. Sorus in Log. c. de substan. q. 2. ad 9. Tol. l. 3. de Ani. q. 8. qui contrariam sententiam ait esse eternariam, & periculofam. Fons. 5. Met. Conim. hic l. 2. c. 1. q. 5. a. 3. Hurt. hic d. 2. f. 6. & alij. Contra Capreolum in 2. d. 32. q. 1. Maiorem ibid. q. 2. concl. 6. Scotum 8. Met. q. 1. Cajet. 1. q. 85. a. 7. Ferraram l. 1. cont. Gen. c. 3. Abulen. c. 15. Matth. q. 646. Ruvium hic l. 2. tract. de plural. animarum. q. 3. n. 61. Murciam hic l. 2. d. 1. q. 8. 5. Dicendum tamen & alios.

Quod si quis objiciat illud Salomonis Sap. 8. v. 19. puer eram ingeniosus, & sortitus sum animam bonam: Resp. per animam bonam hic aliud non intelligi quàm animam cum optimo dispositionum temperamento. Alioqui si id in solam animæ substantiam refundatur, sequitur, animas aliquas esse naturâ suâ stultas,

Dicunt alij qui ad constituendam differentiam specificam requirunt notabilem differentiam, ut si atem & que sit notabilis.

I.
Questio hæc multum habet de nomine.

II.
Differentia specifica logica.

Differentia specifica physica.

III.

Animæ rationales, quæ de facto sunt, non sunt in perfectione substantiali inæqualiter.

IV.

Quædam animæ sunt bonæ, & sortitus sum animam bonam: illud, sortitus sum animam bonam, hic aliud non intelligi quàm animam cum optimo dispositionum temperamento.

stultas, aut amentes, quod nemo dicit.

V. Quæres utrum saltem animæ viri & feminae magis differant, quam animæ duorum virorum, aut feminarum? Resp. probabilius videri non magis differre, sed per accidens esse huic animæ, quod sit in corpore virili vel femineo: quia aliquando eadem anima est sub utroque dispositionibus simul, ut contingit in hermaphroditis, aliquando successivè, unde non semel contigit feminas mutatas esse in mares: ergo signum est, merè per accidens esse huic vel illi animæ quod sit in corpore virili vel femineo. Nec hinc inferas, partes equi, aut alterius viventis perfecti non esse heterogeneas: nunquam enim vidimus oculum transisse in aurem, aut è contrà, nec eandem partem animæ equi fuisse simul sub utroque dispositionibus.

VI. Dices, potest saltem Deus creare aliud individuum similis Petro, quam sit Paulus, ergo juxta sententiam sect. præcedente relata de maximâ similitudine, Petrus & Paulus distinguuntur specie. Respondent negando antecedens, cum enim non implicet creati duo aliqua individua habentia minimam dissimilitudinem, non est, inquit, cur non dicamus de facto ita contingere in Petro & Paulo, cum omnis differentia in accidentibus, & dispositionibus sit ipsi per accidens.

VII. Licet ergo reperitur aliqua dissimilitudo inter quavis duo individua, non tamen differunt specie: nec enim ad convenientiam specificam requiritur omnimoda similitudo, sic namque nulla duo essent ejusdem speciei, cum unumquodque individuum aliquid in se includat diversum ab alio, nempe suam differentiam numericam. Unde non potest stare illa sententia, quæ, ut aliqua duo sint ejusdem speciei, vult ut nulla omnino inter ea reperitur dissimilitudo: hoc, inquam, consistere non potest, sic enim quavis duæ animæ erunt diversæ speciei, & alia hujusmodi. Ratio hujus est, quia differentia individualis verè spectat ad perfectionem substantialem hominis, estque verum & proprium illius prædicatum substantiale, & aliquo modo quidditativum, ac proinde cum duo individua habeant diversam differentiam individualement, verè erunt dissimilia.

VIII. Dices, differentia individualis vocatur accidentalis, materialis &c. item de individuis dicunt Philosophi omnes cum Aristotele non dari scientiam, ergo nullam continet differentia individualis perfectionem, & consequenter nec facere poterit dissimilitudinem inter duo. Resp. quicquid sit de his modis loquendi, certum est differentiam individualement esse quid spectans ad veram & realem constitutionem cujusque individui, & realiter in eo inveniri identificatam cum aliis prædicatis.

IX. Quando ergo differentia individualis vocatur materialis, accidentalis &c. non intelligitur non esse de substantiâ rei cujus est differentia, sed solum est materialis, & accidentalis in ordine ad scientiam humanam: homines enim parum curant notitiam differentiarum individualium, utpote quæ & innumeræ sunt, & occultæ; ac propterea sistunt Philosophi in prædicato aliquo omnibus communi, cæterorumque omnium, quæ in individuis sunt,

quasi per accidens se haberent, indagationem omitunt, non quod verè cognitu dignæ non sint, sed quod ad eorum notitiam pertingere desperent. Angelus tamen ipsas etiam differentias individuales in singulis rebus perspicit, & ad substantialem illarum constitutionem pertinere videt.

Contra dicta tamen hic & superiori disputatione objici potest, sequi, si partes sint heterogeneæ, & specie aliquo modo distinctæ, equum truncatum auribus, vel oculis orbatum specie distingui ab alio equo integro. Resp. si sumatur alter equus ut mutilus, alter ut integer reduplicativè posse duos illos equos dici aliquo modo specie distingui, sicut aer lucidus specie differt qua talis ab aere non lucido: non tamen plenè & perfectè specie differt ab alio equo, cum pars illa, quæ alter caret, non sit completa, sed solum incompleta & merè integralis.

Dices, talpa secundum omnes, differt specie completâ ab equo, idque quia caret principio, seu potentiâ visivâ, & parte substantiali formæ, quæ exigit visionem, sed hic equus eadem caret, ergo differt ab alio equo specie completâ. Resp. non propterea præcisè talpam differre specie completâ ab equo & cæteris animalibus videntibus, quod careat visu, & illâ parte substantiali formæ, sed quod petat carere: unde secundum omnes ejus partes repugnat ei habere visum, singulæ enim talpæ partes mediâtè vel immediâtè petunt non connecti cum visione; contrarium petit equus, sicque diversissima est ratio talpæ & equi respectu potentiæ visivæ, quæ uterque destituitur.

Urgebis; saltem ratio specifica equi abstracta non convenit his duobus equis, cum uterque non habeat totam rationem equi, Resp. rationem specificam equi non abstrahi ab hoc & illo equo ut integro, vel ut mutilo reduplicativè, sed præscindere ab utroque: ratio enim abstracta ab equo integro ut tali, non convenit equo mutilo, sicut nec ratio abstracta ab equo albo ut albo, convenit equo non habenti albedinem.

Quæres, à quibus ergo partibus abstrahatur ratio, & conceptus equi? Resp. ab iis quæ necessariæ sunt ad conceptum equi simpliciter, ita ut iis, vel partibus aliquâ illarum deficiente, persistere non possit, quales sunt cor, cerebrum &c. alia autem partes, ut aures, oculi, pedes &c. licet requirantur ad equum integrum constituendum, non tamen ad equum simpliciter, his enim omnibus ablatis manet equus, licet non integer.

Aliquæ ergo partes equi, & aliorum animalium sunt magis necessariæ quàm alia, ac proinde vocari possunt substantiales, & ad illas cæteræ aliquo modo consequuntur: quæ de causâ magis propriè vocantur integrales, quod scilicet merè integrent, alia verò partes de quibus jam diximus, licet etiam integrent, non tamen merè, sed magis propriè constituent, ut primariæ & necessariæ partes viventis: sicut in arbore flores, folia, & rami integrant quidem arborem, sed non sunt ita necessaria ad illius constitutionem atque alia partes.

X. An equus orbatus oculis dici possit specie aliquo modo diversus ab equo oculato.

XI. Dices: talpa specie differt ab equo, quia caret oculis.

Negatur se differt quia petit carere.

XII. Ratio abstracta ab equo ut equis cæcis non convenit equis habentibus visum.

XIII. A quibus partibus equi abstrahatur ratio specifica equi.

XIV. Partes substantiales, seu primariæ, & merè integrentes, seu secundariæ.